

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 27/1999 vp

Hallituksen esitys pääomatulojen ja yhteisön tulooveroprosentin korottamisesta sekä siitä ai- heutuviksi muutoksiksi tuloverolainsäädäntöön

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 30 päivänä marraskuuta 1999 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen pääomatulojen ja yhteisön tulooveroprosentin korottamisesta sekä siitä aiheutuviksi muutoksiksi tuloverolainsäädäntöön (HE 158/1999 vp).

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- vanhempi finanssisihteeri Merja Taipalus ja finanssisihteeri Minna Punakallio, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Ilkka Karjalainen, Verohallitus
- hallitusneuvos Tuomo Vainio, Valtion työmarkkinalaitos
- lakimies Tuula Korhonen ja suunnittelija Pirkko Peltonen, Kansaneläkelaitos
- kirkkoneuvos Matti Halttunen, Kirkkohallitus
- kirkkokunnan johtaja Jorma Kuusinen ja opetusneuvos Esko Almgren, Suomen Vapaa-kirkko
- tutkija Hannu Kaseva, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA

- johtaja Jukka Pekkarinen, Palkansaajien tutkimuslaitos
- ekonomisti Max Arhippainen, Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos
- ekonomisti Seppo Kari, Valtion taloudellinen tutkimuslaitos VATT
- johtaja Esko Kiviranta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
- elinkeinopoliittinen asiamies Annaleena Mäkilä, Palvelutyöntajat
- erityisasiantuntija Hannele Taatila, Suomen Kuntaliitto
- ekonomisti Helena Pentti, Suomen Ammattijärjestöjen Keskusliitto ry
- lainopillinen asiamies Anna Lundén, Suomen Yrittäjät ry
- johtaja Tero Honkavaara ja osastopäällikkö Risto Alanko, Teollisuuden ja Työntantajain Keskusliitto
- tutkimusasiamies Seppo Nevalainen, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK
- ekonomisti Sirkka Autio, Veronmaksajain Keskusliitto.

Asiantuntijoiden kuuleminen on tapahtunut pääsääntöisesti ennen hallituksen esityksen antamista valiokunnan verojaoston käytössä olleen esitysluonnoksen pohjalta.

HALLITUKSEN ESITYS

Hallituksen esityksessä ehdotetaan tuloverolakea muutettavaksi siten, että pääomatulojen ja yhteisön ja yhteisetuuden tuloveroprosentti korotettaisiin yhdellä prosenttiyksiköllä 28 prosentista 29 prosenttiin. Tästä prosenttiyksikön korotuksesta aiheutuvat muutokset ehdotetaan tehtäviksi myös korkotulon lähdeverosta annettuun lakiin, yhtiöveron hyvityksestä annettuun lakiin sekä lakiin rajoitetusti verollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta. Lisäksi ehdotetaan tar-

kistettavaksi korkotulon lähdeverosta annetun lain soveltamisalaa.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2000 alusta ja niitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2000 toimitettavassa verotuksessa. Rajoitetusti verovelvollisen lähdeverotusta koskevia säännöksiä sovellettaisiin lain voimaantulon jälkeen saatuihin tuloihin ja korkotulon lähdeverotusta koskevia säännöksiä vuodelta 2000 ja sen jälkeiseltä ajalta kertyvään korkoon.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Näin ollen valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä.

Kuten hallituksen esitystä HE 71/1999 vp koskevassa valtiovarainvaliokunnan mietinnössä VaVM 26/1999 vp todetaan, valiokunta ehdottaa, että valtion ja seurakuntien välistä yhteisöiltä kertyvien verotulojen jako-osuutta muutetaan siten, että seurakuntien jako-osuus pienenee noin sadalla miljoonalla markalla ja valtion jako-osuus vastaavasti kasvaa. Tämän mukaisesti valiokunta ehdottaa, että tuloverolain 124 §:n 2 ja 3 momenttiin tehdään edellä tarkoitettusta jako-osuuksien muutoksesta aiheutuvat muutokset.

Yksityiskohtaiset perustelut

Omaisuuksien luovutuksesta saadun voiton määrä lasketaan tuloverolain 46 §:n mukaan siten, että luovutushinnasta vähennetään omaisuuden hankintameno poistamatta olevan osan ja voiton hankkimisesta olleiden menojen yhteismäärä. Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän verotuk-

sesa vähennys on kuitenkin aina vähintään 20 prosenttia ja omistusaajan ollessa vähintään kymmenen vuotta 50 prosenttia luovutushinnasta.

Valiokunta toteaa, että maatilatalouteen kuuluvien osakkeiden myyntivoittojen verotus poikkeaa yksityisvarallisuuteen kuuluvien osakkeiden tuloverolain mukaan tapahtuvasta verotuksesta.

Valiokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy myyntivoittoverotusta koskevat kaksi lausumaa (*Valiokunnan lausumaehdotukset*).

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että 2.—4. lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina,

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin muuttamattomana paitsi 124 § muutettuna (Valiokunnan muutosehdotus) ja

että hyväksytään asiaa koskevat kaksi lausumaa (Valiokunnan lausumaehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotus

124 §

Veron määräytyminen

Pääomatulojen tuloveroprosentti on 29. Yhteisön ja yhteisöetuuden tuloveroprosentti on niin ikään 29. Yhteisöjen ja yhteisöetuksien veron jakautumisesta eri veronsaajien kesken säädetään verontilityslaissa (532/1998). Yhteisön ja yhteisöetuuden Ahvenanmaan maakunnasta saa-

dusta tulosta suoritetaan kuitenkin verovuosilta 2001—2003 veroa valtiolle 17,7248 prosenttia.

Edellä 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun osittain verovapaan yhteisön ja tiekunnan sekä yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöstä saadun tulon tuloveroprosentti on 11,2752. Näiden yhteisöjen veron jakautumisesta kunnan ja seurakunnan kesken säädetään verontilityslaissa. Edellä 21 §:n 2 momentissa tarkoitetun yhteisön tuloveroprosentti on 10,8025.

Valiokunnan lausumaehdotukset

1. *Eduskunta edellyttää hallituksen selvittävän, onko tarkoituksenmukaista ja voidaanko omistusaika ottaa nykyistä laajemmin huomioon myyntivoittoverotuksessa.*
2. *Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää nopeasti maatalouden tulovero-*

lain muuttamisen siten, että myös maatalouteen kuuluvien arvopapereiden luovutuksesta saadut voitot verotetaan tuloverolaissa säädetyllä tavalla ja että hallitus tarvittaessa tekee esityksen siten, että sen käyttö voisi olla mahdollista jo vuoden 1999 verotusta toimitettaessa.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 1999

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Maria Kaisa Aula /kesk
 jäs. Olavi Ala-Nissilä /kesk (osittain)
 Janina Andersson /vihr
 Pirjo-Riitta Antvuori /kok
 Jorma Huuhtanen /kesk (osittain)
 Timo Ihamäki /kok
 Seppo Kääriäinen /kesk
 Reijo Laitinen /sd
 Tuija Nurmi /kok
 Mauri Pekkarinen /kesk
 Ola Rosendahl /r (osittain)
 Matti Saarinen /sd (osittain)
 Sakari Smeds /skl (osittain)
 Irja Tulonen /kok (osittain)

Marja-Liisa Tykkyläinen /sd (osittain)
 Kari Uotila /vas
 Jukka Vihriälä /kesk
 Jorma Vokkolainen /vas
 vjäs. Matti Huutola /vas
 Liisa Hyssälä /kesk (osittain)
 Bjarne Kallis /skl
 Kari Kantalainen /kok
 Juha Karpio /kok (osittain)
 Riitta Korhonen /kok (osittain)
 Ossi Korteniemi /kesk (osittain)
 Pirkko Peltomo /sd
 Anu Vehviläinen /kesk (osittain).

VASTALAUSE 1

Perustelut

Esitämme, että hallituksen esitys pääomatulojen, yhteisöveron tuloveroprosentin ja korkotulon lähdeveroprosentin korottamisesta esitetyllä tavalla 28 prosentista 29 prosenttiin hylätään.

Vuonna 1993 uudistettu pääomatuloverojärjestelmä ja yhteisöjen verojärjestelmä, jotka perustuvat laajaan veropohjaan ja vuodesta 1995 alkaen 28 prosentin verokantaan, ovat toimineet hyvin. Verotuotto on 1990-luvun aikana kasvanut voimakkaasti. Kansantuotteeseen suhteutettuna yhteisöjen verotus on noussut ennätyksellisen korkealle tasolle. Lisäksi yritysverotus ja pääomatuloverotus on Suomessa tasoltaan kohtuullista ja kansainvälisesti kilpailukykyistä. Tämä on tukenut yritysten sijoittumista Suomeen ja niiden omistuksen säilymistä Suomessa.

Kansainvälinen verokilpailu on voimakasta pääoma- ja yritystuloverotuksessa. Kehitysuunta on pikemminkin verokantojen laskeminen kuin niiden nostaminen. Verokannan nostaminen merkitsee sitä, että Suomen yhteisöverokanta on jatkossa korkeampi kuin esimerkiksi Ruotsissa tai Norjassa. Talletusten verotuksessa 29 prosentin verokannan soveltaminen ilman, että pienet talletukset on jätetty verotuksen ulkopuolelle, on kansainvälisessä vertailussa Euroopan kireimpiä.

Ansiotulojen ja pääomatuloverojen keskimääräistä veroastetta on lähennettävä, mutta se tulee tehdä keventämällä suunnitelmallisesti työn verotusta.

Valiokunta on mietinnössään VaVM 23/1999 vp — HE 32/1999 vp kiinnittänyt huomiota pienten pääomatuloverojen kireään verotukseen. Pääomaverokannalla verotettujen pienten maatalouden ja muiden yritystuloverojen kohdalla verotus on yleensä ankarampaa kuin pienten ansiotuloverotus. On arvioitu, että taso, jolla veroaste on sama pääoma- ja ansiotuloilla, on nykyisin noin 100 000 markkaa. Pääomaveron noustessa 29 prosenttiin summa nousisi 120 000 markkaan. Verotuksen kireys haittaa kaikkein pienimpien yritysten kasvumahdollisuuksia.

Pääomatuloverokannan korottamisesta on syytä pidättäytyä senkin takia, että pienten pääomatuloverojen verotusta ei ole korjattu lakialoitteen LA 114/1999 vp esittämällä tavalla. Aloitte esittää pienituloisille verovelvollisille oikeutta valita ansiotuloverotuksen pääomatuloverotuksen sijasta.

Verokantaa ei tule nostaa myöskään siksi, että metsäverotuksessa verovelvolliset tekivät vuonna 1993 valintansa myyntivoittoverotuksen ja pinta-alaverotuksen välillä 25 prosentin verokannan vallitessa. Metsäverotuksen siirtymäkauden vielä kestäessä tulisi pysytellä mahdollisimman lähellä alkuperäistä verokantaa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvät lakiehdotukset hylätään.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 1999

Maria Kaisa Aula /kesk
Olavi Ala-Nissilä /kesk
Jorma Huuhtanen /kesk
Liisa Hyssälä /kesk
Ossi Korteniemi /kesk

Seppo Kääriäinen /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk
Anu Vehviläinen /kesk
Jukka Vihriälä /kesk

VASTALAUSE 2

Perustelut

Hallitus esittää, että pääomatulojen ja yhteisöjen veroprosenttia korotettaisiin 28 prosentista 29 prosenttiin. Hallituksen esitys on sinänsä kannatettava. Samassa yhteydessä tulisi kuitenkin puuttua sellaisiin luovutusvoittoihin, jotka perustuvat lyhyeen omistusaikaan. Esimerkiksi Luxemburgissa verotetaan alle kuuden kuukauden omistuksessa olevan omaisuuden luovutusvoittoa ankarammin kuin tätä kauemmin omistuksessa olevan omaisuuden luovutusvoittoa.

Ankarampi vero koskisi pääasiallisesti lähinnä voittoa, joka perustuu keinotteluun ja jota ei voida pitää yhteiskunnan kannalta tärkeänä. Näistä ns. pikavoitoista kohtuullinen veroprosentti on mielestämme 50 prosenttia. Todettakoon vielä, että sen suuruisena se jää pienemmäksi kuin korkein marginaalivero ansiotuloista.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallituksen esityksessä oleva 1. lakiehdotuksen 124 § saisi seuraavan muodon:

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 1999

Bjarne Kallis /skl
Sakari Smeds /skl

124 §

Veron määräytyminen

— — — — —
Pääomatulojen tuloveroprosentti on 29 lukuun ottamatta tuloverolain luovutusvoittoa koskevassa luvussa tarkoitettua alle yhden vuoden omistuksessa olleen omaisuuden luovutusvoittoa, jonka tuloveroprosentti on 50. Yhteisön ja yhteisöetuuden tuloveroprosentti on niin ikään 29. Yhteisöjen ja yhteisöetuksien veron jakautumisesta eri veronsaajien kesken säädetään verontilityslaissa (532/1998). Yhteisön ja yhteisöetuuden Ahvenanmaan maakunnasta saadusta tulosta suoritetaan kuitenkin verovuosilta 2001—2003 veroa valtiolle 17,7248 prosenttia.
(3 mom. kuten HE)

— — — — —